

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 519.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796475199968/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- 150 *Standard(en)*: fane, der fungerer som felttegn el. samlingsmærke. – *bekomme*: få. – *Sold*: (soldats) løn. – *heele Aar*: se n.t.s. 146. – *Morpheus*: drømmenes gud i gr. myt. – *faldet ud Søvn*: også søvn hørte til sådanne »kropslige« foreteelser, som den klassiske dramaturgi forviste i hvert tilfælde fra tragedier ud fra hensynet til »velanstændighed«. – *et heelt Aars Forløb (...) en halv Time*: det voldsomme brud på »tidens enhed« (se n.t.s. 146) fremhæves direkte – samtidig med at den klassiske dramaturgis krav om dens opretholdelse forsvares: En alfor stor afstand mellem handlingens tid og spilletiden krænker det fundamentale krav om spillets sandsynlighed (vraisemblance). – *imidlertid*: i mellemtiden. – *Spectatores*: lat.: tilskuere. – *endelig*: absolut. – *Troen i Hænderne*: et håndgribeligt, uomtvisteligt bevis på en påstandes rigtighed.
- 151 *ihv Götter*: ty.: »I guders«. – *Drøm (...) fuldbyndet*: varseldrømme støder an mod den klassiske dramaturgis krav om sandsynlighed (se n.t.s. 150 ovenf.). – *vingede (...) Mercurius*: se n.t.s. 135; M. fremstilles ofte med vinger (på sandaler og hat). – *jo er. er.* – *Spælum (...)* *Speckavret*: Chilians »mesopotamisk« består her og i resten af I, 14 af selvopfundne vrøvlord, som dog lader sig opløse i da. bestanddele: »spædt lam dier sin mors«, »ren käl afædts«, »spæk afædts«. – *förmelde (...)* *Respect*: overbringe ærbødig hilsen.
- 152 *Trojanien*: forvanskning af bynavnet Troja til (hvad der skal ligne) navnet på et land. – *Tiden (...) hastig gaaer*: se n.t.s. 146. – *400 Mile*: se n.t.s. 140; afstandsangivelsen markerer et voldsomt brud på den klassiske dramaturgis princip om »stedets enhed« (l'unité de lieu), dvs. at handlingen udspilles på én lokalitet, og scenskifter ikke finder sted. – *en tydisk Comœdie*: se n.t.s. 133. – *Fraktur-Bogstaver*: »krøllede bogstavers«, gotiske typer, den almindelige sats i trykte skrifter i Tyskland, Holland og Skandinavien fra begyndelsen af det 16. årh. indtil henimod 1900, her altså brugt anakronistisk. – *Dette skal være Troja*: hermed rammes et teater/en teaterform, der pga. sin primitivitet har vanskeligt ved at etablere en egl. scenisk illusion; se n.t.s. 133.
- 153 *endelig*: når alt kommer til alt. – *icke gaaer tilfods*: i Kbh. benyttedes på komediens tid lejevogne (kareter) i rigt mål. – *Raadhus (...) publique Bygning (...)* *deris Livs Tid*: spøgende (nænsomt omskrivende, eufemistisk) omtale af gældsfiengslet. – *publique*: offentlig.
- 154 *Forbandet*: i høj grad, »pokkers«. – *5 pro Cento*: iflg. Chr. V's Danske Lov var den højeste tilladte rente 6% p.a. (5-14-5); den blev i 1695 nedsat (skærpet) til 5%; på komediens tid var højere renter (som altså var åger) ikke ualmindelige. – *Debitorerne*: skyldnerne. – *Gaderne (...) reene*: de snavsede gader (ofte rene lossepladser) var et problem i Kbh. på komediens opførelstid, hvor renovation og kloake-